

ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԳԻՐ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ
ՀՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋԵՎ
ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԱՐԺԵՔՆԵՐԻ ՀԱՓՇՏԱԿՈՒՄԸ, ԱՆՕՐԻՆԱԿԱՆ
ՊԵՂՈՒՄՆԵՐԸ ԵՎ ԱՊՕՐԻՆԻ ՆԵՐՄՈՒԾՈՒՄԸ, ԱՐՏԱՀԱՆՈՒՄԸ ԵՎ
ԴՐԱՆՑ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՓՈԽԱՆՑՈՒՄԸ
ԿԱՆԽԵԼՈՒ ԵՎ ԴՐԱՆՔ ԻՐԵՆՑ ԾԱԳՄԱՆ ԵՐԿԻՐ ՌԵՍՏՐՈՒՑԻԱՅԻ
ՄԱՍԻՆ

Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը և Հունաստանի Հանրապետության կառավարությունը, այսուհետ՝ Կողմեր,

ԳԻՏԱԿՑԵԼՈՎ, որ յուրաքանչյուր երկրի մշակութային ժառանգությունը եզակի է և տվյալ ազգի սեփականությունն է, և հետևաբար այն պետք է պատշաճ կերպով պաշտպանված լինի,

ԸՆԴԳԾԵԼՈՎ, որ Կողմերի միջև համագործակցությունը նպաստում է երկու ազգերի մշակութային ժառանգության և համայն մարդկությանը պատկանող մշակութային ժառանգության պահպանմանն ու պահպանությանը,

ՀԱՆՁՆԱՌՈՒԹՅՈՒՆ ՍՏԱՆՁՆԵԼՈՎ նպաստել մշակութային ժառանգության պաշտպանությանն ու պահպանմանը և կանխել դրանց ապօրինի փոխանցումը,

ՀԱՄԱՁԱՅՆ Մշակութային արժեքների ապօրինի ներմուծումը, արտահանումը և դրանց նկատմամբ սեփականության իրավունքի փոխանցումն արգելելու և կանխելու միջոցների մասին ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի 1970 թվականի կոնվենցիայի և դրա Գործառական ուղեցույցների, որոնց Կողմն են երկու պետություններն էլ, և վկայակոչելով Միավորված ազգերի կազմակերպության և ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի մարմինների համապատասխան բանաձևերը, ներառյալ՝ Մշակութային արժեքները ծագման երկրներ վերադարձնելու կամ ռեստիտուցիայի մասին Գլխավոր ասամբլեայի 2024 թվականի դեկտեմբերի 6-ի թիվ A/RES/79/133 բանաձևը և Ապագայի համար Պակտի մասին 2024 թվականի սեպտեմբերի 22-ի թիվ A/RES/79/1 բանաձևը, մասնավորապես՝ Ապագա սերունդների մասին հռչակագրի 15-րդ հանձնառությունը, որով խրախուսվում է ամրապնդված միջազգային համագործակցությունը հոգևոր, նախնիներին պատկանող, պատմական և

մշակութային արժեք ներկայացնող մշակութային արժեքները ծագման երկրներին վերադարձի կամ ռեստիտուցիայի վերաբերյալ, ներառյալ, բայց չսահմանափակվելով արվեստի գործերով, հուշարձաններով, թանգարանային նմուշներով, ձեռագրերով և փաստաթղթերով,

ԸՆԴԳԾԵԼՈՎ, որ ապօրինի պեղումները և մշակութային արժեքների ապօրինի ներմուծումը, արտահանումը, տարանցումը կամ մշակութային արժեքների նկատմամբ սեփականության իրավունքի փոխանցումը ոչնչացնում են առարկայի եզակի արժեքն ու տվյալ համատեքստում ունեցած առանձնահատկությունը, և լուրջ վնաս է հասցվում հնագիտական, պատմական և մշակութային նշանակություն ունեցող վայրերին,

ՀԱՇՎԻ ԱՌՆԵԼՈՎ, որ մշակութային արժեքների ապօրինի շրջանառության մեջ առկա է կազմակերպված հանցավորության ներգրավվածությունը, և այն, որ Կողմերի միջև համագործակցությունը՝ մշակութային արժեքների հափշտակման, անօրինական պեղումների և ապօրինի ներմուծման, արտահանման, տարանցման կամ դրանց նկատմամբ սեփականության իրավունքի փոխանցման կանխարգելման և դրանց վերադարձի կամ ռեստիտուցիայի խթանման վերաբերյալ, արդյունավետ միջոց է յուրաքանչյուր ազգի ինքնության պահպանման հարցում,

համաձայնեցին հետևյալի մասին.

ՀՈԴՎԱԾ I

Կողմերը համաձայնում են անհրաժեշտ միջոցներ ձեռնարկել մշակութային արժեքների հափշտակման, անօրինական պեղումների և ապօրինի ներմուծման, արտահանման, տարանցման կամ դրանց նկատմամբ սեփականության իրավունքի փոխանցման դեմ պայքարելու համար՝ Մշակութային արժեքների ապօրինի ներմուծումը, արտահանումը և դրանց նկատմամբ սեփականության իրավունքի փոխանցումն արգելելու և կանխելու միջոցների մասին ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի 1970 թվականի կոնվենցիայի, այն միջազգային կոնվենցիաների, որոնց Կողմն են երկու պետություններն էլ, և իրենց համապատասխան ազգային օրենսդրության համաձայն:

ՀՈԴՎԱԾ II

Կողմերը համարում են, որ «մշակութային արժեք» եզրույթը ներառում է, ի թիվս այլնի, իրենց մշակութային ժառանգությանը պատկանող

հնագիտական, հնէաբանական, գեղարվեստական, պատմական և մշակութային արժեքները: Սույն Համաձայնագրի I և II հավելվածները ներառում են համապատասխանաբար Հունաստանի Հանրապետության և Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված մշակութային օբյեկտների տեղեկատվական ցանկը:

ՀՈԴՎԱԾ III

1. Կողմերը փոխանակում են տեղեկություններ մյուս Կողմի համար հետաքրքրություն ներկայացնող մշակութային արժեքների հափշտակման, անօրինական պեղումների և ապօրինի ներմուծման, արտահանման, տարանցման կամ դրանց նկատմամբ սեփականության իրավունքի փոխանցման, ինչպես նաև առգրավման, աճուրդների և վաճառքի իրականացման դեպքերի ու միջադեպերի վերաբերյալ:

2. Կողմերն այնքանով, որքանով թույլատրվում է ազգային ընթացակարգերի գաղտնիության կանոններով, մշակութային արժեքների ապօրինի շրջանառության վերաբերյալ փոխանակում են տեղեկություններ, որոնք հասանելի են իրենց ազգային ծառայությունների և վարչակազմերի, այդ թվում՝ ոստիկանության և մաքսային մարմինների համար:

3. Կողմերը գողացված կամ ապօրինի շրջանառված մշակութային արժեքների վերաբերյալ ամբողջ տեղեկությունը փոխանցում են նավահանգիստներում, օդանավակայաններում և պետական սահմաններին գտնվող իրենց համապատասխան մաքսային և ոստիկանության մարմիններին՝ դրանց վաղ հայտնաբերմանը նպաստելու, ինչպես նաև համապատասխան կանխարգելիչ և ուղղիչ միջոցառումների բացահայտումն ու իրականացումը դյուրացնելու նպատակով:

4. Կողմերը հետամուտ են լինում և զարգացնում են անձնակազմի փոխանակումն ու վերապատրաստումը կանոնավոր հիմունքներով՝ մշակութային արժեքների ապօրինի տեղաշարժի կանխման, իրենց ծագման երկրներ ռեստիտուցիայի և վերադարձնելու ոլորտում: Վերապատրաստման ծրագիրը ներառում է, սակայն չի սահմանափակվում մշակութային արժեքների շուկաների բնագավառով, մշակութային արժեքների ներմուծման և արտահանման, օրենսդրության և օրենքների նախագծման, միջազգային հարաբերություններում տեղեկությունների հավաքագրման և համակարգմանն առնչվող հարցերով: Անձնակազմի փոխանակման և վերապատրաստման այս

գործողություններն իրականացվում են մասնակից հաստատությունների ռեսուրսների առկայության դեպքում:

ՀՈԴՎԱԾ IV

1. Կողմերն աջակցում են Կողմերի տարածքից ապօրինաբար հեռացված մշակութային արժեքների հայտնաբերման և վերադարձի հարցում՝ իրենց գործող օրենսդրությանը, միջազգային կոնվենցիաներին և համաձայնագրերին համապատասխան:

2. Ապօրինի կերպով դուրս բերված մշակութային արժեքները վերականգնելու և վերադարձնելու հարցումը կատարվում է դիվանագիտական ուղիներով և ներառում է պահանջը հիմնավորող փաստաթղթերը:

3. Կողմերից յուրաքանչյուրը պետք է կանխի առանց մյուս Կողմի իրավասու մշակութային մարմնի կողմից տրված համապատասխան արտահանման մասին թույլտվության իր տարածք մշակութային արժեքների ներմուծումը: Նման թույլտվություն չունեցող իրերը ենթակա են բռնագրավման, ինչի մասին մյուս Կողմը ծանուցվում է դիվանագիտական ուղիներով: Կողմերը փորձում են պարզել Քրեական ոստիկանության միջազգային կազմակերպության (ՔՈՄԿ-ԻՆՏԵՐՊՈԼ) գողացված արվեստի գործերի տվյալների բազայում՝ արդյոք կազմակերպության անդամ երկրներից որևէ մեկի խնդրանքով նման գույքը ենթակա է բռնագրավման:

4. Երկու Կողմերը իրենց տարածքում գործող օրենսդրությանը համապատասխան՝ սույն Համաձայնագրի համաձայն վերականգնված և վերադարձված բոլոր մշակութային արժեքներն ազատում են մաքսատուրքերից և այլ հարկերից:

5. Հարցում ներկայացնող Կողմը կրում է սույն Համաձայնագրի շրջանակներում իրականացվող մշակութային արժեքների վերականգնման և ռեստիտուցիայի հետ կապված ծախսերը:

ՀՈԴՎԱԾ V

1. Սույն Համաձայնագիրը կարող է փոփոխվել Կողմերի փոխադարձ գրավոր համաձայնությամբ: Ցանկացած այդպիսի փոփոխություն ուժի մեջ է մտնում VII հոդվածով սահմանված ընթացակարգի համաձայն:

2. Սույն Համաձայնագրի մեկնաբանությունից կամ իրականացումից բխող ցանկացած վեճ Կողմերի միջև կարգավորվում է բարեկամաբար՝

ՀԱՎԵԼՎԱԾ I

ՀՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՕՐԵՆՍԴՐՈՒԹՅԱՄԲ ՍԱՀՄԱՆՎԱԾ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՕՐՅԵԿՏՆԵՐԻ ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՑԱՆԿ

«Մշակութային օբյեկտներ» նշանակում է մարդկության գոյության և անհատական և հավաքական ստեղծարարության վկայություններ:

«Հուշարձաններ» նշանակում է մշակութային օբյեկտներ, որոնք երկրի մշակութային ժառանգությանը պատկանող նյութական վկայություններ են և ենթակա են հատուկ պահպանության՝ հիմք ընդունելով հետևյալ տարբերությունները.

i) «Հնագույն հուշարձաններ կամ հնություններ» նշանակում է բոլոր մշակութային օբյեկտները, որոնք թվագրվում են նախապատմական, հնագույն, բյուզանդական և հետբյուզանդական ժամանակներից մինչև 1830 թվականը:

ii) Հնագիտական հուշարձանների շարքին են դասվում նաև քարանձավները և հնէաբանական մնացորդները, երբ առկա են դրանց կապը մարդու գոյության հետ հաստատող ապացույցներ:

iii) «Վերջին շրջանի հուշարձաններ» նշանակում է մշակութային օբյեկտներ, որոնք թվագրվում են 1830 թվականից հետո, որոնք ենթակա են պաշտպանության, քանի որ ներկայացնում են պատմական, գեղարվեստական և գիտական կարևորություն:

iv) «Անշարժ հուշարձաններ» նշանակում է հուշարձաններ, որոնք ամրացված են եղել և մնացել են ցամաքում կամ ծովի հատակին կամ լճերի կամ գետերի հատակին, ինչպես նաև հուշարձաններ, որոնք հայտնաբերվել են ցամաքում կամ ծովի կամ լճերի կամ գետերի հատակին և չեն կարող դուրս բերվել առանց վնաս պատճառելու դրանց վկայություն հանդիսացող արժեքին: Անշարժ հուշարձանները ներառում են նաև ինստալացիաները, կառույցները և դեկորատիվ և այլ տարրերը, որոնք հուշարձանների անբաժանելի մասն են, ինչպես նաև դրանց շրջակայքը:

v) «Շարժական հուշարձաններ» նշանակում է հուշարձաններ, որոնք անշարժ չեն.

ա) բոլոր հուշարձանները, որոնք թվագրվում են մինչև 1453 թվականը,

բ) 1453 թվականից և մինչև 1830 թվականը թվագրվող հուշարձանները, որոնք պեղումների կամ այլ հնագիտական հետազոտությունների գտածոներ են, կամ անշարժ հուշարձաններից հանված, ինչպես նաև միևնույն ժամանակաշրջանին թվագրվող սրբապատկերները և

պաշտամունքի համար օգտագործվող այլ կրոնական առարկաները,

գ) 1453 թվականից և մինչև 1830 թվականը թվագրվող, «բ» ենթակետին չպատկանող հուշարձանները, որոնք դասակարգվում են որպես հուշարձան, քանի որ ունեն սոցիալական, տեխնիկական, ժողովրդական, էթնոլոգիական, գեղարվեստական, ճարտարապետական, արդյունաբերական կամ ընդհանուր պատմական կամ գիտական նշանակություն,

դ) վերջին շրջանի՝ հարյուր տարուց ավելի հնության մշակութային օբյեկտները, որոնք դասակարգված են որպես հուշարձաններ, քանի որ ունեն սոցիալական, տեխնիկական, ժողովրդական, էթնոլոգիական, գեղարվեստական, ճարտարապետական, արդյունաբերական կամ ընդհանուր պատմական կամ գիտական նշանակություն, և

ե) վերջին շրջանի՝ հարյուր տարուց պակաս հնության մշակութային օբյեկտներ, որոնք դասակարգված են որպես հուշարձաններ, քանի որ ունեն առանձնահատուկ սոցիալական, տեխնիկական, ժողովրդական, էթնոլոգիական, գեղարվեստական, ճարտարապետական, արդյունաբերական կամ ընդհանուր պատմական կամ գիտական նշանակություն:

VI. V կետի «ա» և V կետի «բ» ենթակետերում վերը նշված հնագույն շարժական հուշարձանները պաշտպանված են օրենքով՝ առանց որևէ վարչական ակտի կայացման անհրաժեշտության: V կետի «գ», «դ» և «ե» ենթակետերում նշված մշակութային օբյեկտները դասակարգվում են որպես հուշարձաններ մշակույթի նախարարի կողմից պաշտոնական տեղեկագրում հրապարակված որոշմամբ:

VII. Մշակույթի նախարարի՝ պաշտոնական տեղեկագրում հրապարակված որոշմամբ որպես հուշարձաններ կարող են դասակարգվել բացառապես միևնույն տեսակի շարժական մշակութային օբյեկտները, որոնք ներկայացնում են առանձնահատուկ սոցիալական, տեխնիկական, ժողովրդական, էթնոլոգիական կամ ընդհանուր պատմական, գեղարվեստական կամ գիտական հետաքրքրություն, պայմանով, որ դրանք հազվագյուտ նմուշներ են, դրանց նույնականացման գործընթացը բարդ է, և առկա է կորելու կամ վնասվելու վտանգ:

ՀՈՒՆԱԿԱՆ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԱՐԺԵՔՆԵՐԻ ՕՐԻՆԱԿԵԼԻ ԴԱՍԱԿԱՐԳԵՐԸ

Ա. Քար

1. Քանդակ կամ բարձրաքանդակներ՝ առանձին կամ անշարժ հուշարձաններից ամբողջական կամ բեկորներով հանված: Նման հուշարձանի կառուցվածքային և ճարտարապետական տարրերը նույնպես:

2. Շարժական քանդակներ կամ բարձրաքանդակներ:
3. Քարի վրա արված արձանագրություններ:
4. Արձանագրություններ:
5. Անոթներ և սպասք:
6. Սարկոֆագներ:
7. Ձեռքեր:
8. Միջոցներ/սարքեր, կշեռքներ կամ խարիսխներ:
9. Կնիքներ:
10. Ջարդեր:
11. Տնային տնտեսության պարագաներ/կահույք:
12. Խորաններ - նվիրաբերության սեղաններ:

Բ. Մետաղ

1. Քանդակներ կամ բարձրաքանդակներ՝ առանձին կամ անշարժ հուշարձաններից ամբողջական կամ բեկորներով հանված:

2. Շարժական քանդակներ կամ բարձրաքանդակներ:
3. Անոթներ:
4. Ջարդեր:
5. Ձեռքեր:
6. Միջոցներ/սարքեր, կշեռքներ:
7. Արձանագրություններ:
8. Կնիքներ:
9. Տնային տնտեսության պարագաներ/ կահույք:
10. Մետաղադրամներ:
11. Շքանշաններ:
12. Կապարակնիքներ:
13. Կրոնական պաշտամունքի առարկաներ:
14. Առօրյա օգտագործման սպասք և իրեր:
15. Գործիքներ:

Գ. Կերամիկա

1. Քանդակներ կամ բարձրաքանդակներ՝ առանձին կամ անշարժ հուշարձաններից ամբողջական կամ բեկորներով հանված: Նման հուշարձանի կառուցվածքային և ճարտարապետական տարրերը նույնպես:
2. Շարժական քանդակներ կամ բարձրաքանդակներ:
3. Անոթներ:
4. Սպասք:
5. Ջարդեր:
6. Միջոցներ/սարքեր, կշեռքներ:
7. Կավի վրա արված արձանագրություններ:
8. Կնիքներ:
9. Գործիքներ:
10. Սարկոֆագներ:

Դ. Ոսկոր - Փղոսկր

1. Քանդակներ կամ բարձրաքանդակներ՝ առանձին կամ անշարժ հուշարձաններից ամբողջական կամ բեկորներով հանված:
2. Ջարդեր/ անձնական օգտագործման պարագաներ:
3. Միջոցներ/գործիքներ:
4. Կնիքներ:

Ե. Փայտ

1. Փայտյա փորագրություններ և բարձրաքանդակներ՝ առանձին կամ անշարժ հուշարձաններից ամբողջական կամ բեկորներով հանված:
2. Շարժական փայտյա փորագրություններ:
3. Անձնական օգտագործման պարագաներ:
4. Կահույք/ հոգևոր արժեք ներկայացնող պարագաներ:
5. Սրբապատկերներ և ներկված մակերեսներ:

Զ. Ապակի

1. Անոթներ:
2. Ջարդեր/ անձնական օգտագործման պարագաներ:
3. Առօրյա օգտագործման առարկաներ և դեկորատիվ պարագաներ:

4. Հոգևոր արժեք ներկայացնող պարագաներ:

Է. Հախճապակի, Ստեատիտ, Ալաբաստեր,
Կիսաթանկարժեք քարեր և այլն

1. Քանդակներ:
2. Անոթներ/առօրյա օգտագործման առարկաներ:
3. Միջոցներ/սպասք:
4. Կնիքներ:
5. Չարդեր/ անձնական օգտագործման պարագաներ:
6. Կահույք/ հոգևոր արժեք ներկայացնող պարագաներ/սրբապատկերներ:

Ը. Գործվածք

Գործվածք, ներառյալ՝ հոգևոր արժեք ներկայացնող պարագաները:

Թ. Թղթագլաններ-մագաղաթ-ձեռագրեր-գրքեր

1. Թղթագլաններ, մագաղաթներ, ձեռագրեր, գրքեր՝ ամբողջական կամ մասնատված, ներառյալ՝ հոգևոր արժեք ներկայացնող պարագաները:
2. Նախապատկերներ (ուրվանկարներ):

Թ. Նկարներ

Առանձին կամ անշարժ հուշարձաններից հանված նկարներ՝ անկախ նրանից, թե ինչպիսի նյութերից են դրանք պատրաստված, կամ ինչի վրա են պատկերված:

Ժ. Խճանկարներ

Առանձին կամ անշարժ հուշարձաններից հանված խճանկարներ, ներառյալ՝ հոգևոր արժեք ներկայացնող, շարժական և անշարժ աշխատանքները:

ՀԱՎԵԼՎԱԾ II
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՕՐԵՆՍԴՐՈՒԹՅԱՄԲ ՍԱՀՄԱՆՎԱԾ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ
ՕԲՅԵԿՏՆԵՐԻ ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՑԱՆԿ

«Մշակութային արժեքների արտահանման և ներմուծման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի համաձայն մշակութային արժեքներ են համարվում մարդկային հասարակության կենսագործունեության արգասիք համարվող առարկաները և ստեղծագործությունները, որոնք, անկախ ստեղծման ժամանակից, ունեն հնագիտական, ազգագրական, պատմական, կրոնական, գեղարվեստական, գիտական կարևոր նշանակություն:

Մշակութային արժեքների տեսակներն են.

1) պատմական, ներառյալ՝ ժողովրդի կյանքի հիշարժան դեպքերի, հասարակության և պետության զարգացման, գիտության և ճարտարագիտության պատմության, ինչպես նաև նշանավոր մարդկանց (պետական, քաղաքական, հասարակական, մշակութային գործիչների, ազգային հերոսների) կյանքին ու գործունեությանն առնչվող առարկաներ, ընտանեկան մասունքներ.

2) հնագիտական հետազոտություններից և պեղումներից ստացված գտածոներ, ինչպես նաև հողային, շինարարական, հողաբարելավման և այլ աշխատանքների ժամանակ հայտնաբերված պատմահնագիտական առարկաներ.

3) գեղարվեստական արժեքներ, ներառյալ՝

ա) ամբողջովին կամ մասամբ ձեռքով արված պատկերներ և նկարներ՝ կատարված ցանկացած միջոցով ու նյութերով,

բ) ցանկացած նյութից պատրաստված քանդակներ,

գ) ցանկացած նյութից արված գեղարվեստական հորինվածքներ և համակցված կառուցվածքներ (մոնտաժներ),

դ) պաշտամունքային նշանակություն ունեցող գեղարվեստորեն ձևավորված առարկաներ, ներառյալ՝ սրբապատկերներ (իկոնաներ),

ե) փորագրություններ, փորագրանկարի արտատպություններ, վիմատպություններ և դրանց այլ դրոշմվածքաձևեր,

զ) կիրառական արվեստի գործեր, ներառյալ՝ ապակուց, կավից, փայտից, երկաթից, ոսկրից, գործվածքեղենից և այլ նյութերից պատրաստված գեղարվեստական իրեր,

է) ավանդական ժողովրդական արհեստների ստեղծագործություններ.

4) պատմական և գեղարվեստական, ներառյալ՝ գրական հուշարձանների բաղկացուցիչ մասեր և բեկորներ.

5) ձեռագիր և տպագիր գրական, պատմագիտական, պաշտամունքային արժեք ներկայացնող հուշարձանների բաղկացուցիչ մասեր և բեկորներ.

6) առանձին կամ հավաքածու հնագույն գրքեր, փաստաթղթեր.

7) հազվագյուտ ձեռագրեր և փաստաթղթային հուշարձաններ, արխիվներ, ներառյալ՝ ձայնագրման, տեսագրման, լուսանկարչական և կինոարխիվներ.

8) երաժշտական գործիքներ.

9) առանձին կամ հավաքածու փոստային նամականիշեր, այլ նամականիշային նյութեր.

10) հնագույն առարկաներ՝ գործիքներ, կավագործական իրեր, մակագրություններ, դրամներ, շքանշաններ, մեդալներ, կնիքներ, զենք, ինչպես նաև հավաքածուի համար նախատեսված այլ առարկաներ.

11) բուսական, կենդանական և երկրաբանական հավաքածուներ և նմուշներ, հանքաբանության, անատոմիայի և հնէաբանության համար հետաքրքրություն ներկայացնող առարկաներ.

12) կահույք, գրեթեխներ, գորգեր, կարպետներ, տարազներ.

13) ազգագրական, մարդաբանական նյութեր և բանահյուսական նյութերի անտիպ ժողովածուներ, հնատիպ հրատարակություններ.

14) ճարտարապետական և կոթողային արվեստի հուշարձանների բաղկացուցիչ մասեր և բեկորներ.

15) այլ առարկաներ, ներառյալ՝ պատմական, գեղարվեստական, գիտական կամ մշակութային այլ նշանակություն ունեցող պատճեններ, որոնք, որպես պատմության և մշակույթի հուշարձաններ, վերցված են պետական պահպանության.

16) տրանսպորտային միջոցներ՝ արտադրված մինչև 1951 թվականը:

դիվանագիտական ուղիներով անցկացվող խորհրդակցությունների միջոցով:

ՀՈԴՎԱԾ VI

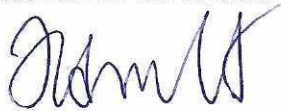
Սույն Համաձայնագրի իրականացման համար պատասխանատու մարմիններն են Հայաստանի Հանրապետության կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարությունը և Հունաստանի Հանրապետության մշակույթի նախարարությունը:

ՀՈԴՎԱԾ VII

Սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ է մտնում վերջին գրավոր ծանուցումն ստանալու ամսաթվին, որով Կողմերը դիվանագիտական ուղիներով միմյանց ծանուցում են սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելու համար անհրաժեշտ իրենց բոլոր ներքին իրավական ընթացակարգերի ավարտի մասին: Համաձայնագիրն ուժը պահպանում է անորոշ ժամկետով, եթե Կողմերից որևէ մեկը չի դադարեցնում այն՝ դիվանագիտական ուղիներով գրավոր ծանուցելով մյուս Կողմին՝ դադարեցման նախատեսված ամսաթվից առնվազն վեց (6) ամիս առաջ:

Կատարված է *Պ. Արևելյան* ում*24.07.2025* ին երկու բնօրինակից՝ յուրաքանչյուրը կազմված հայերենով, հունարենով և անգլերենով, ընդ որում, բոլոր տեքստերը հավասարազոր են: Հայերեն և հունարեն տեքստերի միջև մեկնաբանման հետ կապված տարաձայնություններ առաջանալու դեպքում գերակայում է անգլերեն տեքստը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿՈՂՄԻՑ՝

ՀՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿՈՂՄԻՑ

